

مسابقات برخلاف گذشته که گوساله، قوچ، اسب و شتر بود، نقدی است. کشتی گیرانی که با هم می افتند مرحله به مرحله بالا می روند؛ به عنوان مثال، کشتی ها یک شانزدهم، یک هشتم، یک چهارم، نیمه نهایی و فینال است. هر چوخه کاری که مرحله ای را ببرد مرحله دیگر، با حریف بعدی کشتی می گیرد. این پهلوان ادامه می دهد؛ در گذشته کشتی با چوخه به شکل قندی برگزار می شد و البته در برخی گودهای سنتی هنوز هم قند اول را اعلام می کنند، به این صورت که حریف اعلام می کند من مدعی قند هستم و برای او حریف پیدا می شود و هر کشتی گیر برنده شد قند را به او می دهند. در کشتی های قندی، دو از سه برنده کشتی است یعنی هر چوخه کاری که دوبار حریف را با پشت به زمین بزند، برنده قند خواهد بود. معمولاً قند اول تا قند دهم برگزار می شود. آیین کشتی قندی به این شکل بوده که چند قند وسط میدان می گذاشتند مثلاً قندشان قوچ، گوساله، کله قند، لوازم خانگی و جوایز نقدی بوده است. در ابتدای مسابقه قندها را اعلام می کنند و ارزش قند هر چه بالاتر باشد آن را قند اول تعیین می کنند و بعد روی هر قند مدعی پیدا می شود که مدعی قند اولم و برای این مدعی حریف پیدا می شود. این گونه کشتی قدیمی معمولاً در مراسم عروسی و هفتگی هنوز در گودهای مشهد و تربت جام برگزار می شود. این قهرمان که دارنده مقام های برتر در چند دوره از مسابقات کشتی پهلوانی کشور، مسابقات جام بین المللی جهان پهلوان تختی، مسابقات بین المللی کشتی های سنتی در ترکیه، آلمان و گرجستان، مسابقات کشتی آزاد پیشکسوتان کشور، مسابقات کشتی کمر بند، مسابقات کوراش، مسابقات کشتی کارگران، مسابقات کشتی دانشجویان کشور و... است در مسابقات گودهای کشتی با چوخه در بجنورد، مشهد، نیشابور، سبزوار و قوچان نیز موفق به کسب مقام های اول تا سوم شده است. قهرمانانی که از کشتی با چوخه آغاز کرده و خاک میدان خورده اند بعدها در صف نامداران جهان درآمده اند و شمار چوخه کاران خراسان شمالی که در سایر مسابقات کشتی نیز درخشیده اند گویای غنی و تاکتیکی بودن فنون کشتی با چوخه است. تماشای نبرد چوخه کاران در گود چشمه زینل خان اسفراین ناخودآگاه تو را به یاد رویارویی پهلوان های شاهنامه فردوسی می اندازد، گویی تاریخ را ورق زده ای و برشی از نبرد رستم و سهراب را به نظاره نشسته ای.

قوچ یکی از جوایز پهلوانان میدان است

یکی از پهلوان، بر دوش طرفداران پر و پا قرص کشتی با چوخه

صدا به صدا نمی رسد و ریتم موسیقی رزمی بر همه جا حاکم می شود و این موج تماشاچیان است که پر از شور و هیجان، دور تا دور گود و دوشادوش هم نشسته اند و یکی از بزرگ ترین رویدادهای ورزشی کشور را نظاره گر هستند. محسن سیلاخوری یک از پهلوانان و پیشکسوتان کشتی با چوخه، اهل اسفراین می گوید: از اول اسفند کشتی با چوخه شروع می شد و صدای دهل که به آن آواز موسیقی کوهستان می گفتند چنان عظمتی به جولانگاه می داد که هر بیننده ای از شنیدن آن لذت می برد. نواختن ساز و دهل و سرنا در این مراسم اهمیت داشت، فلسفه دهل و سرنا در میدان این بوده که در زمان های بسیار دور در میادین جنگ در آغاز صدای طبل بلند بود و در اوج درگیری، نوازندگان اخبار اوج جنگ را می رساندند. در عین حال، وقتی فعالیت هر دو کشتی گیر کم بود دهل و سرنا ضعیف می نواخت و زمانی که فعالیت فن به خصوص لنگ، کم بود یکی از دو نوع ساز سرنا یا دهل را نمی نواختند. او با بیان اینکه در ایام مذهبی، جشن های قومی، ختنه سوران و عروسی ها باید کشتی با چوخه انجام می شد، ادامه می دهد: رسم این بود دو نفر سادات را در گوشه میدان می گذاشتند و کشتی گیران باید ضمن بوسیدن میدان به سادات ادای احترام می کردند و به شال آن ها سجده می آوردند. سپس از پیشکسوت و داور کشتی رخصت می خواستند و هر کشتی گیر که دوبار حریف را زمین می زد برنده شناخته می شد.

● نحوه برگزاری مسابقه

ابراهیم ولیان، چوخه کار با سابقه، اهل اسفراین و دارنده مقام نخست هفت دوره مسابقات کشتی با چوخه در گود زینل خان و مقام دوم یک دوره از این مسابقات، به نحوه برگزاری این ورزش باستانی اشاره و اظهار می کند: رقابت در یک تایم پنج دقیقه ای است و اگر نتیجه مساوی شد، چوخه کاران در دو دقیقه طلایی دوباره به مصاف هم می روند و اولین امتیازی که هر کشتی گیر بگیرد برنده است و اگر در این تایم هم مساوی شدند فردی که وزنش سبک تر باشد برنده مسابقه است. مسابقات کشتی با چوخه مانند تمام فدراسیون های مسابقات رزمی و کشتی طبق جدول رسمی و بر اساس قرعه کشی و وزن کشی براساس قوانین و مقررات برگزار می شود. جوایز

سرنا و دهل پای ثابت آیین کشتی با چوخه است

کشتی ها در زمین خاکی برگزار می شود؛ بدون تشک
گود زینل خان اسفراین بزرگترین گود کشتی در کشور است

یکی از ویژگی های شاخص این ورزش باستانی، نواختن سرنا و دهل در زمان برگزاری مسابقه است؛ دو نوازنده سرنا و دهل که لباس محلی پوشیده اند با ریتم خاصی از آغاز رقابت حریفان خبر می دهند و مردمی که هنوز خود را نرسانده اند به سرعت به سمت گود حرکت می کنند

